

Perdre un país

Jordi Castellet i Sala
teòleg i escriptor 649284074

A Ucraïna, es pot perdre un país com es perd un tren. Comptava quinze anys. La Renfe complia els seus pitjors presagis i jo arribava tard, molt tard a la sessió d'esports de secundària. La posaven el dilluns al matí, per començar bé la setmana amb un parell d'hores d'exercici amb l'inclit Pere Soler (+2019) ell, campió de lluita grecoromana dels Jocs Mediterranis del 1983. En fi, que arribo tot compungit per haver-me saltat la classe, potser aquella en la que em sentia millor. «He perdut el tren!» que li crido al professor des de dalt les graderies. «Doncs, mira que és gros per perdre'!» I allí es va acabar tot, sense reprimenda, sense càstig, sense retrets. Així com el tren no espera mai ningú, la història passa i molts queden a terra.

La periodista i escriptora Ece Temelkuran (Esmirna, 1973) té el goig, amarg però goig malgrat tot, que li hagin traduït un llibre al castellà, perquè puguem tenir accés a la història recent del seu país, Turquia; tan a prop i tan lluny. Tan a prop d'Europa i, malgrat tot, allunyant-se tan de pressa dels seus valors democràtics, del seu ideal d'igualtat d'oportunitats per a tothom i en la recerca de noves millores per als seus habitants. Ja fa anys que, des de la pujada al poder de Tayyip Erdogan, el govern turc navega en un estil autoritari i autocràtic, que consolida el domini d'una minoria sobre el país, mirant més aviat cap al seu propi melic d'imperi otomà perdut.

Turquia, dibuixada per Temelkuran amb les seves dues ànimes en permanent lluita, l'europea i l'asiàtica; entre Merkel i Putin, per entendre'ns; entre l'est i l'oest i, malgrat tot, estat membre de l'OTAN. Tres dates per a situar aquesta història recent. La primera, les protestes de Gezi el 2013, com un eco de les primaveres àrabs de dos anys abans; unes manifestacions carnavalesques, amb força però sense objectius de canvi concrets.

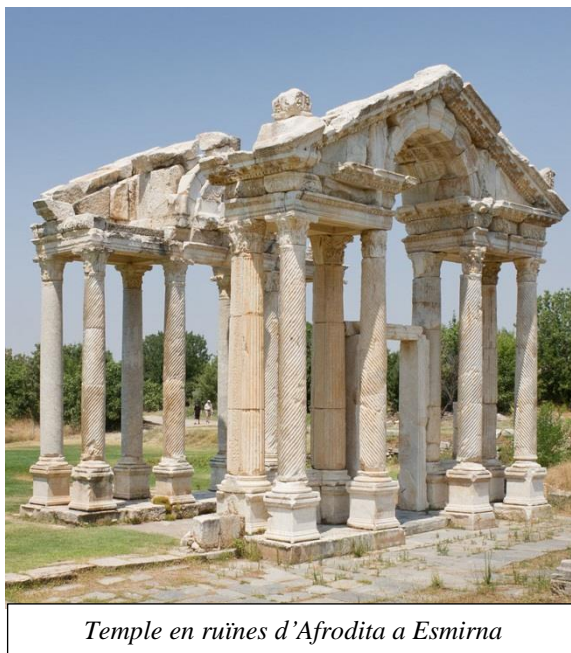
La segona, el cop militar del 15 de juliol de 2016, ràpidament sufocat i reprimit per Erdogan sense contemplacions, gaudint del pretext per a una purga massiva en tots els estaments de les classes dirigents, comportant una altra massiva migració de turcs cap a Europa, novament; especialment d'aquells més ben situats econòmicament, però igualment d'aquells sobre els que penjaven una ordre de recerca i una més que probable pena de presó per motius de llibertat de premsa, de pensament o d'expressió. L'autora viu des d'aleshores a Zagreb, a Croàcia i des d'allí continua la seva missió de difusió de la vida social i política a Turquia, representant una oposició crítica a l'ombra. El 26 de novembre passat s'han donat a conèixer les condemnes de

cadena perpètua per a una cinquantena de persones, d'un judici que n'ha afectat més de cinc-cents.

La tercera data, el triomf en les eleccions del mateix Erdogan, les del 2014, les del 2018 o la votació per la reforma de la constitució del 2017, que confereix al president unes àmplies capacitats de govern i de gestió, erigint-se com a nou rai de la potència turca; això sí, a costa de tancar-se als valors democràtics d'occident, però amb una certa renaixença econòmica.

No s'ha de perdre de vista que un país acaba tenint els governants que es mereix, els que demana, els que sosté amb el seu vot, amb la seva connivència o amb el seu silenci ominós; tant val per a presidents de torn com per a governants autoritaris o directament per a dictadors. Ningú no se sosté ell mateix sense el recolzament de la població governada.

«Els set passos de la democràcia a la dictadura» com a subtítol de Temelkuran, permet explicar els esdeveniments del país en els últims deu anys i de com dels afans de modernitat i de llibertat s'ha acabat en el perillós pendent de l'autoritarisme en el que es troba actualment Turquia, segons Temelkuran. Set passos que convido a descobrir amb aquesta obra a tots aquells que vulguin passejar-se per la història recent, no tan sols dels turcs, sinó de l'occident. Hi podreu trobar una discussió entre Erdogan i Aristòtil, així com unes instruccions per a qualsevol dictador que es vulgui

Temple en ruïnes d'Afrodita a Esmirna

apoderar d'un país a partir de l'erosió dels drets humans i dels seus valors europeus de llibertat, igualtat i fraternitat.

Orban a Hongria, Kaczynski a Polònia o Trump, «*God saves America*», representen aquests líders del poble real, tal com diuen ells, de la gent normal, que demana solucions fàcils a qüestions complicades; respostes que acaben sent pa per avui, pagant el preu de la negació de les llibertats individuals i socials, i fam per demà o, pitjor encara, inestabilitat, amenaça i guerra. Perquè, què són les guerres i les migracions, sinó un crit dels necessitats per buscar una vida millor per a ells i els seus fugint de la fam, la violència i la destrucció?

El papa Francesc, per un altre costat, ha demanat que cerquem la fraternitat universal, aquella intuïció sorgida del fons de l'ànima humana, que sap reconèixer en cada ésser humà un semblant, un germà amb qui compartir la mateixa vida i el mateix destí.

«Perdre un país», una oportunitat per conèixer les dues ànimes de Turquia, aquest estat frontissa, on es va forjar bona part de la nostra actual civilització, entorn de Troia, Corint, Efes, Constantinoble i l'Imperi romà d'orient.